

Дисграфія та шляхи її корекції

Учитель-логопед
ОЗОШ І-ІІІ ст.№5 ім. Р.К.Рапія
Сугак Тетяна Олексіївна

Дисграфія- це

– частковий розлад процесу письма, пов'язаний з недостатньою сформованістю (або розпадом) психічних функцій, що беруть участь в реалізації та контролі писемного мовлення.

Дислексія

- ◆ Дислексія - часткове порушення процесів читання, зумовлене несформованістю вищих психологічних функцій, що виявляються у стійких помилках.

Види дислексії

- фонематична
- семантична
- аграматична
- мнестична
- оптична

Відомі дислексики

- ◆ Агата Крісті (1890-1976), авторка детективів. Знаменита англійська письменниця Агата Крісті, «королева детектива», за своє життя написала більше 80 книг. Не всім відомо, що маленька Агата ніяк не могла навчитися писати. Вона робила стільки помилок і писала так повільно, що батьки забрали її зі школи, і дівчинці довелося продовжити навчання вдома. До кінця свого життя Агата Крісті так і не навчилася грамотно писати і робила безліч орфографічних помилок.

- ◆ Петро I зовсім безграмотно писав, і, як не билися його наставники, вони нічого не могли з цим вдіяти.
- ◆ Петро міг не звернути уваги на відсутність якихось букв в написаному слові, і це не рахуючи просто орфографічних помилок.

Відомі дислексики

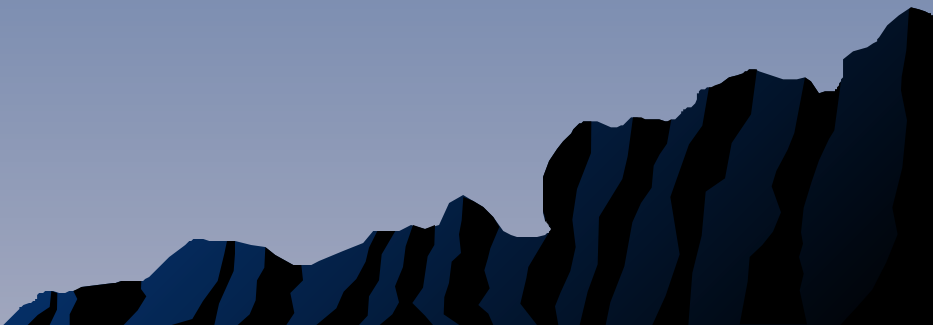

Леонардо Да Вінчі писав і малював лівою рукою і залишив 7 тисяч сторінок щоденників, написаних дзеркально. Нормально їх можна прочитати, якщо підставити дзеркало або перевернути папір на просвіт.

Ганс Крістіан Андерсен. Спочатку редактори повертали йому рукописи, навіть не дочитавши їх до кінця, і по Копенгагену довго ходили чутки про «приголомшливо безграмотного автора». В одній газеті написали: «Людина, яка так глумиться над своєю мовою, не може бути письменником». І це майже правда - зазвичай дислексики вибирають собі професію, не пов'язану з читанням і письмом.

Механізм виникнення процесів читання та письма

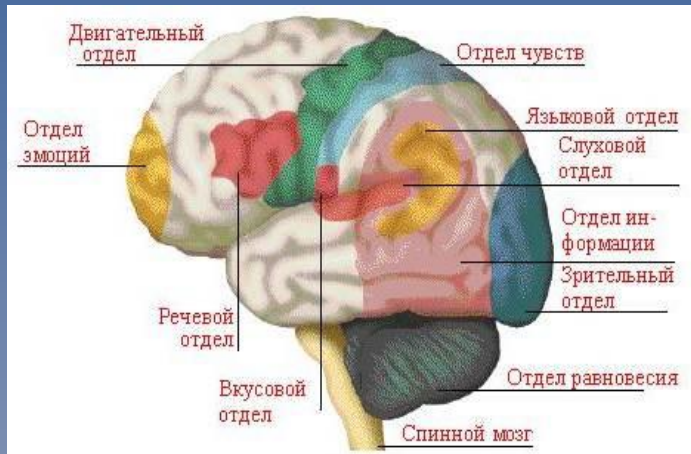
- несформоване усне мовлення
 - розуміння
 - пізнавання
 - запам'ятовування
 - усвідомлювання
 - переробка зовнішньої інформації
-

Біолого-психологічні закономірності процесу письма

Сприйняття інформації -
аналізатори

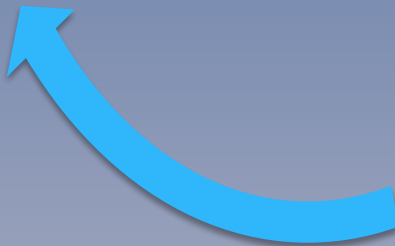

Переробка інформації

Контроль

Програмування дій

Підтримка робочого
стану

Причини порушення письма

Органічного характеру:

недорозвинення або ураження головного мозку в пренатальному, натальному, постнатальному періодах: патологія вагітності, родові травми, асфіксія, менінгіти і енцефаліти, інфекції і важкі соматичні захворювання, що викликають виснаження нервової системи дитини, порушення зору.

Функціонального характеру:

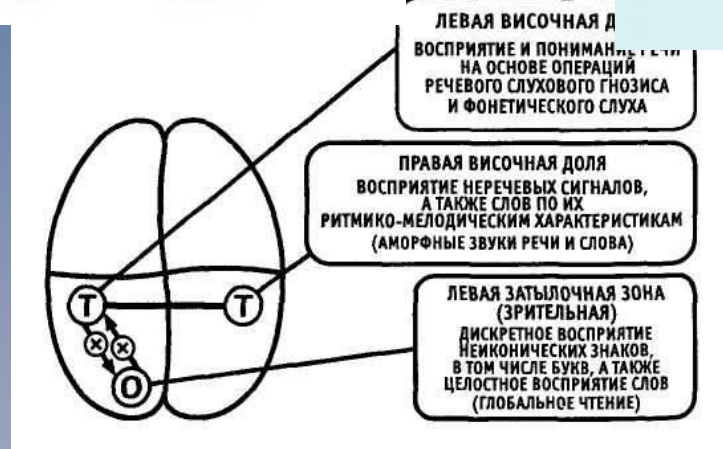
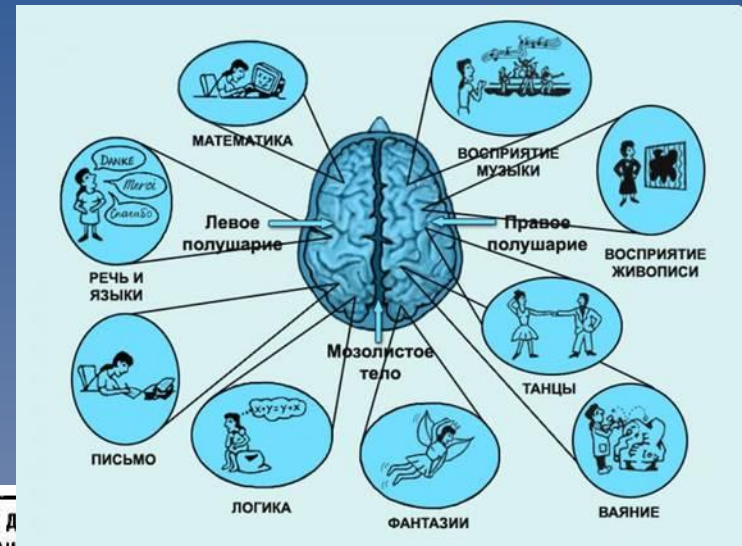
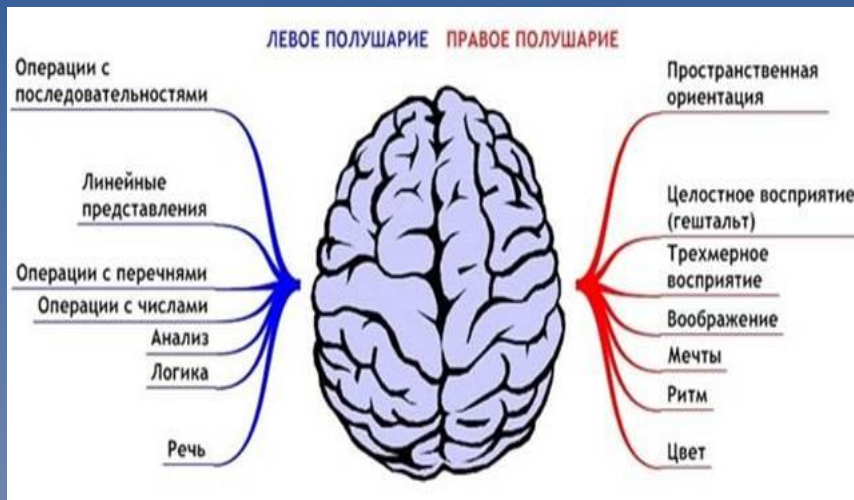
порушення звуковимови - дислалія у дитини з ФФН.

Функціональні причини можуть бути пов'язані з недостатнім розвитком артикуляційного апарату, вплив внутрішніх факторів (наприклад, тривалі соматичні захворювання).

Немовна симптоматика:

неврологічні порушення, зниження працездатності, відволікання, гіперактивність, зниження об'єму пам'яті, СДУГ.

Взаємозв'язок півкуль головного мозку

Основні групи труднощів:

- Недостатнє формування складних за структурою і багаторівневих по організації рухових навичок письма.
- Особливості формування когнітивного компонента навичок письма:
 - несформованість просторових уявлень;
 - недоліки в розвитку процесів звукобуквенного аналізу і синтезу і фонетико-фонематичного сприйняття;
 - недоліки в розвитку пізнавальних процесів (зоровий аналіз, розумова діяльність)
- Недоліки в формуванні регулятивного компонента навичок письма (несформованість процесів самоконтролю і саморегуляції)

Класифікація дисграфії

- ◆ Залежно від несформованості або порушення тієї чи іншої операції письма виділяють 5 форм дисграфії:
- ◆ 1. артикуляторно-акустична дисграфія.
- ◆ 2. акустична дисграфія.
- ◆ 3. дисграфію на ґрунті несформованості мовного аналізу і синтезу.
- ◆ 4. аграмматична дисграфія.
- ◆ 5. оптична дисграфія.
- ◆ Поряд з «чистими» формами дисграфії, в логопедичній практиці зустрічаються змішані форми.

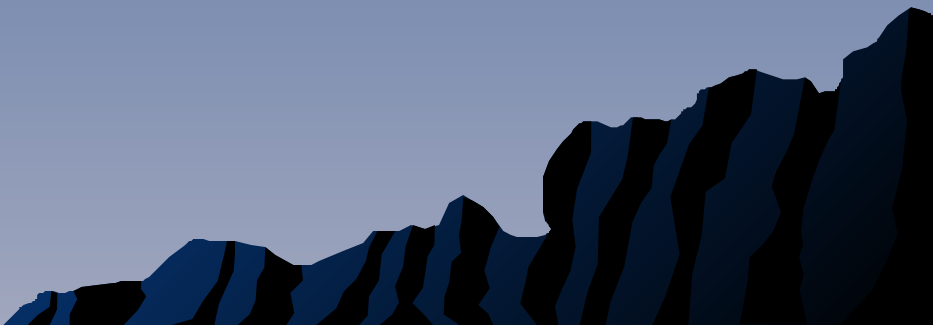
Артикуляторно-акустична дисграфія

Симптоматика труднощів	Психологічні та інші причини	Шляхи корекції
<p>1.Заміна приголосних букв, близьких за акустичними або артикуляційними ознаками («Зуки» замість «жуки», «сапка» замість «шапка»).</p> <p>2. Пропуск голосних букв («трва» замість «трава»).</p> <p>3. Пропуск букв («Саат» замість «салат»).</p> <p>4. Додавання звуків (кріти замість кріт)</p>	<p>Недорозвинення фонетико-фонематичного аналізу.</p> <p>Недоліки в розвитку процесів довільної уваги.</p> <p>Несформованість звуко-буквених асоціацій.</p> <p>Недоліки в вимові.</p> <p>Недоліки в артикуляції</p>	<ul style="list-style-type: none">- виправлення звуковимови,- формування чітких кінестетичних образів звуків,- вдосконалення фонематических уявлень.-Консультація логопеда

Акустична дисграфія

Симптоматика труднощів	Психологічні та інші причини	Шляхи корекції
<p>1.Пропуск голосних букв, складів, недописування слів і речень.</p> <p>2.Помилки на визначення місця звуку в слові, виділення звуку в слові.</p> <p>4.Затруднення при визначенні послідовності звуків в слові.</p>	<p>Недостатня сформованість фонематичного сприйняття.</p> <p>Недоліки звукового аналізу.</p> <p>Нестійка увага.</p> <p>Слабкий розвиток слухової пам'яті.</p> <p>Знижена працездатність.</p> <p>Індивідуально-психологічні особливості (темперамент)</p>	<p>розвиток і вдосконалення фонематических процесів</p> <ul style="list-style-type: none">- розвиток навичок звуко-буквеного аналізу і синтезу,- підвищення концентрації уваги, посилення самоконтролю,- зниження навчального навантаження. <p>-Консультація логопеда, психолога</p>

Дисграфія на ґрунті несформованості мовного аналізу і синтезу

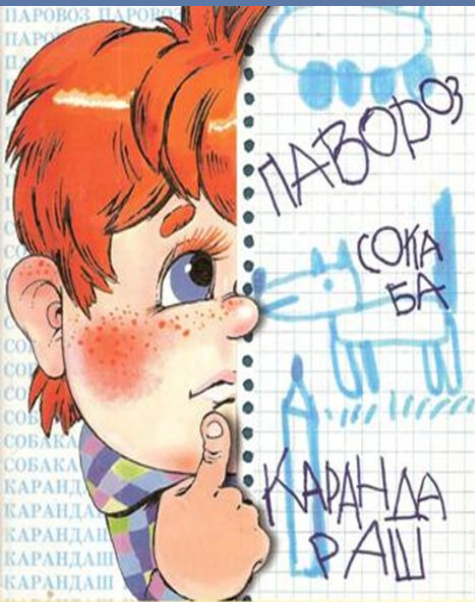
- ◆ Для неї найбільш характерні такі типи помилок:
 - ◆ · пропуски букв і складів;
 - ◆ · перестановка букв і (або) складів;
 - ◆ · недописування слів;
 - ◆ · написання зайвих букв в слові;
 - ◆ · повторення букв і (або) складів;
 - ◆ · контомінація - в одному слові склади різних слів;
 - ◆ · написання слів разом з прийменником, окреме написання префіксів ("настолі", «при їхав").
-

Оптична дисграфія

Оптична дисграфія проявляється в замінах та спотворенні на письмі графічно схожих рукописних літер (и-ш, п-т, т-ш, в-д, б-д, л-м, е-с та інші)

Помилки при оптичній дисграфії:

- недописування елементів букв: Л замість М; Х замість Ж і т.д.;
- дописування зайвих елементів;
- пропуски елементів;
- дзеркальне написання букв.

Аграматична дисграфія

- ◆ - Дитина пише аграматично, тобто всупереч правилам граматики («гарний сумка», "веселі день").
- ◆ - Аграматизми на письмі відмічаються на рівні слова, словосполученнях, реченнях та тексту.

Аналіз письмових робіт

до
дару

Диктант
Піканам
Всним
Дашкам

Диктант
Пісн^я кань^і учн^і пішм^іть
до шк^ол^і.
учн^і Рн^ірн^і подарк сам^і з^іра
в л^іст ст^іпн к^іж^і
Укра^іна.

Диктант
П^ішла з^ім^іл^і в^іс^ід^і в^іж^іст^ін^і.
На д^ір^ів^і г^ід^ів^ін^іц^і.
м^іл^іч^ік^і б^ір^іл^ів^і.
Д^ів^іч^ік^іа ^іт^іж^і к^ін^іш^ік^і.
Д^ів^іч^ік^іа до к^іл^ім^іл^іч^ік^і мам^і.

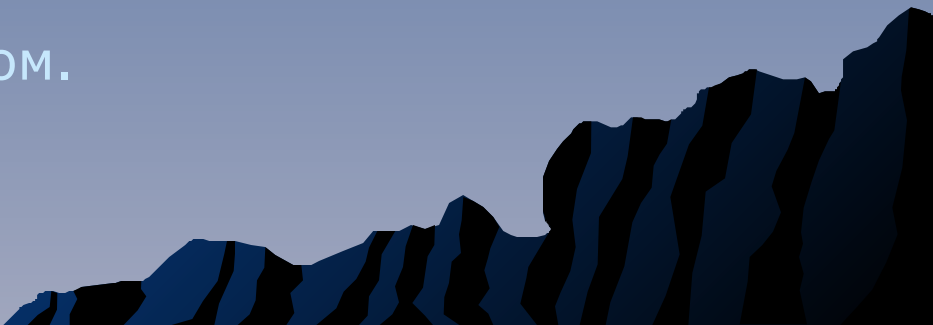
Диктант
П^ішла з^ім^іл^і в^іс^ід^і в^іж^іст^ін^і.
На д^ір^ів^і г^ід^ів^ін^іц^і.
м^іл^іч^ік^і б^ір^іл^ів^і.
Д^ів^іч^ік^іа ^іт^іж^і к^ін^іш^ік^і.
Д^ів^іч^ік^іа до к^іл^ім^іл^іч^ік^і мам^і.

Взаємозв'язок спеціалістів

Корекція дисграфії

Розвиток (формування):

- процесу довільної уваги.
 - зорового аналізу.
 - просторових уявлень.
 - візуально-рухової координації.
 - умінь виконувати послідовні вказівки дорослого.
 - безпосередній довільній зорової пам'яті.
 - довільного слухового запам'ятовування.
 - фонематичного аналізу.
 - звуко-буквеного аналізу.
 - зорового вербального аналізу.
 - слухового вербального аналізу.
 - смислового аналізу.
 - здатності схоплювати слово цілком.
-

Ц

настроение

18 ОКТЯБРЯ

ДИСЛЕКСИЯ – БОЛЕЗНЬ
ИЛИ ОТКЛОНЕНИЕ ОТ НОРМЫ?

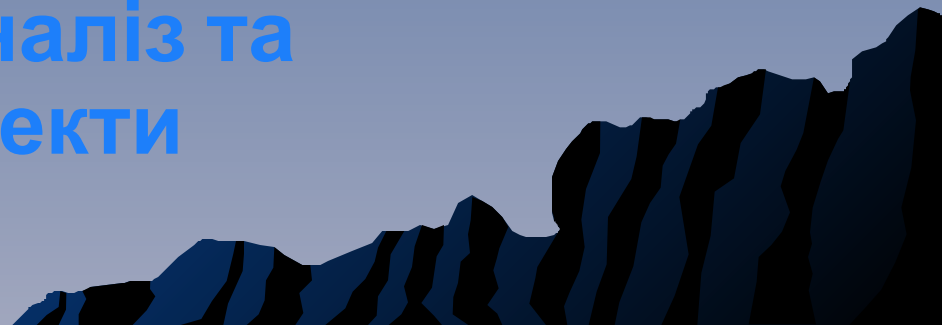
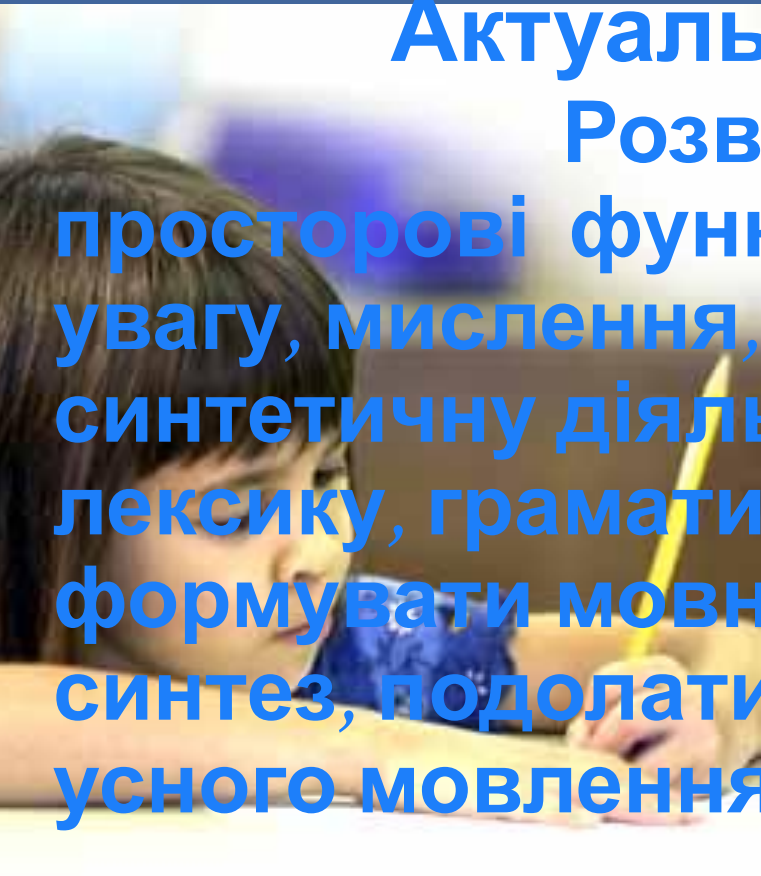
Методична проблема

Подолання дисграфії у молодших школярів

Актуальність проблеми

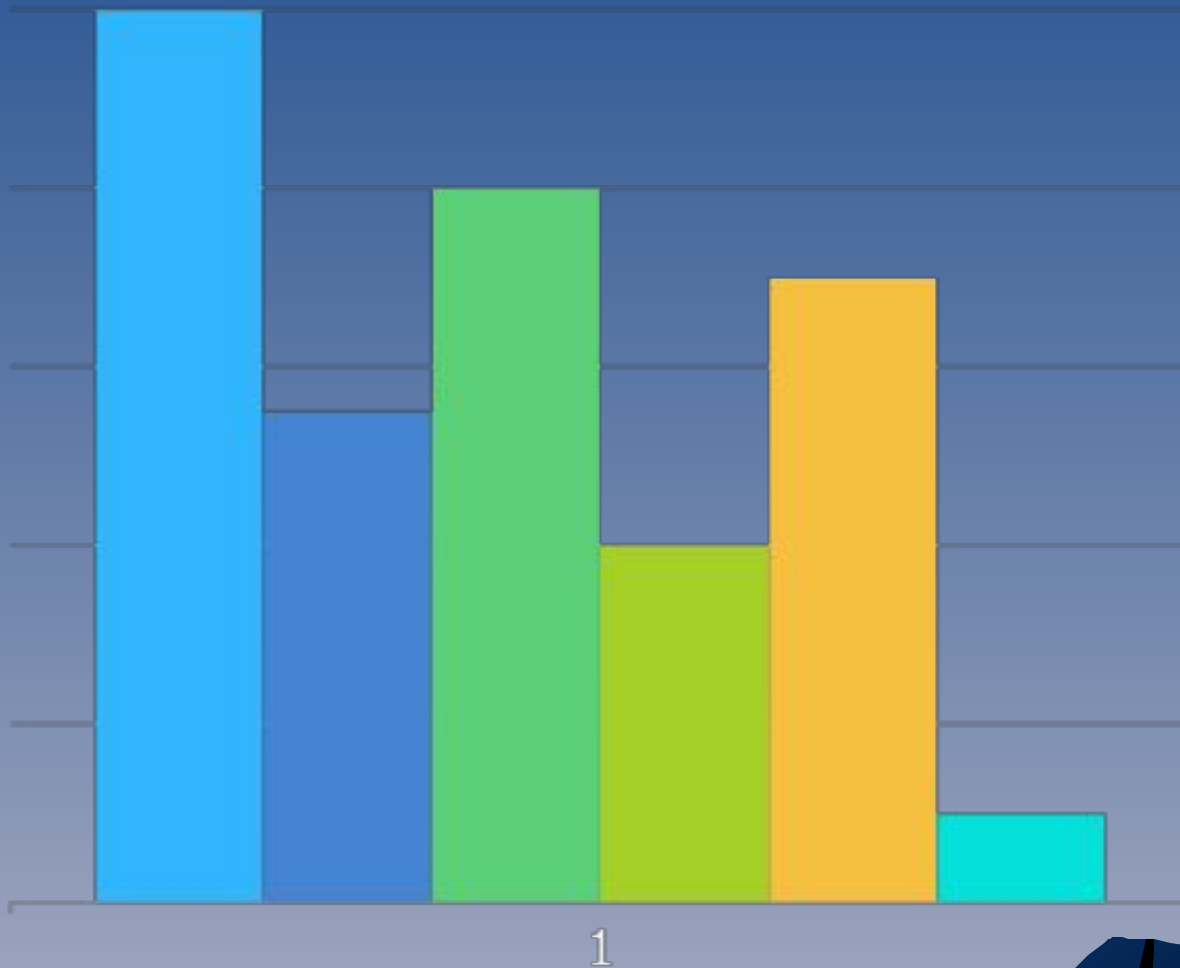
Розвинути зорово-

просторові функції, пам'ять,
увагу, мислення, аналітико-
синтетичну діяльність,
лексику, граматичну будову,
формування мовний аналіз та
синтез, подолати дефекти
усного мовлення

Аналіз мовленнєвих порушень (в учнів 2-3 класів 2014-2016р.)

- Пропуски
- Заміна
- Не визначає межі речень
- Окреме написання частин слів
- Написання слів разом
- Помилки, зумовлені схожістю літер

Мої принципи роботи

Особистісте орієнтування на дитину, її психоемоційні особливості

Емоційна підтримка – створення на уроках комфортної обстановки

Взаємодія з учителями, батьками

Ігровий контекст уроку – формування позитивної мотивації навчання

Напрямки роботи

- Розвиток пізнавальних процесів: увага, уява, мислення, пам'ять.

- Активізація роботи різних аналізаторів

- Розвиток фонематичного слуху, звуко-буквенного аналізу і синтезу

- Розвиток навички орієнтування в просторі

- Кількісне та якісне збагачення словника

Організовуючи навчально-виховний процес на уроках логопедії, я використовую різні методи, що є актуальними

- Вправи на розвиток мислення, уваги, пам'яті
- Вправи на орієнтування в просторі
- Розвиток саморегуляції
- Психогімнастика
- Кінезіологічні вправи

Під час проведення уроків використовую вправи для подолання помилок у писемному мовленні

- Прийом «Закінчи речення»
- Гра «Піймай звук»
- Вправа на розвиток аналізу та синтезу слів
- Робота з деформованим текстом
- Вправа для визначення кількості та послідовності слів у реченні
- Прийом «Встав пропущену букву»
- Вправа «Назви ласкаво»
- Вправа «Впиши голосний»
- Вправа «Місце звуку визначай – слово правильно називай»

Застосування ІКТ на уроках логопедії сприяє всебічному й гармонійному розвитку особистості дитини, насамперед розвитку її творчих здібностей та дозволяє:

- підвищувати продуктивність уроку;
- підвищувати якість рівня використання наочності на уроці;
- об'єктивно та своєчасно проводити контроль та підведення підсумків;
- дозволяє залучити учнів для створення творчих робіт ;
- підвищувати пошук інформації з найрізноманітніших джерел;
- розвивати самостійність

У своїй роботі використовуюю інтерактивні методи навчання

«Мозковий штурм» «Інформації»
«Групування» «Фантастична добавка»
«Чистий аркуш» «Порівняння»
«Дерево знань» «Коло» «Аукціон»
«Асоціативний кущ» «Навчаючи - вчуся»
«Кейс-метод» «Ланцюжок»

Відпочинок як невід'ємна частина кожного уроку

Відкриті уроки

Для приготування уроку я використовую логопедичні зошити, методичні рекомендації, навчальні посібники, дидактичні матеріали, словники, ресурси глобальної мережі Інтернет

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ [С]-[Ш]

Дякую за увагу!

